

«Tajikistan State University of Commerce»

Course name: National economy

Week:10. Sectors of services to the population and their role in the economic and social development of the country.

Khojazoda Diloar Khairuddin

«Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон»

Номи фан: Иқтисоди миллӣ

**Мавзӯи: 10. Соҳаҳои
хизматрасонӣ ба аҳоли ва
нақши онҳо дар инкишофи
иқтисодӣ ва иҷтимоии
мамлакат.**

Хочазода Диловар Хайруддин

Саволҳои лексия:

- 1. Муаммоҳо, тамоюл ва самтҳои фаъолияти хизматрасониҳои соҳаи маориф.**
- 2. Рушди хизматрасониҳои соҳаи тандурустӣ ва нақши он дар инкишофи иқтисодӣ ва иҷтимоии ҷумҳурӣ.**
- 3. Чараҳои дастрасӣ ба таъминоти об, санитария ва дигар хизматрасониҳои хоҷагии манзилию коммуналӣ.**

1. Муаммоҳо, тамоюл ва самтҳои фаъолияти хизматрасониҳои соҳаи маориф:

Хизматрасонии иҷтимоӣ, ба гуфтаи М. Буянова бояд фаҳмид, ки «яке аз намудҳои таъминоти иҷтимоӣ, ки ба шахрвандон бо хизматҳои гуногуни моддӣ ройгон ё қисман ба мақомоти махсуси давлатӣ (ё дигар мақомоти ваколатдори он) бо мақсади пешгирии пайдоиш ё кам кардани оқибатҳои манфии корҳои иҷтимоии давомдошта бо мақсади пурзур намудани онҳо ҳифзи иҷтимоӣ фаҳмида мешавад¹.

1.Аблаева М. Ҳ., Давлатова М. Ҳ. Мафҳум ва хусусиятҳои хизматрасониҳои иҷтимоӣ: мақола: SJIF 2020 - 5.497, 2021 – 5.8. 10 с
<https://cyberleninka.ru>

Хизматрасони иҷтимоӣ:

Хизматрасони иҷтимоӣ фаъолияти ташкилотҳои махсус оид ба пешниҳоди хизматрасониҳои гуногуни иҷтимоӣ ба таври ройгон ё ғайримуқаррарӣ (мувофиқи стандартҳои муқарраршудаи давлатӣ) оид ба мутобиқсозии иҷтимоӣ ва офиятбахшии шахсоне мебошад, ки бо ҳолатҳои аз онҳо новобаста вайрон кардани муҳити зисти онҳо, наметавонанд мустақилона (ё бо кӯмаки онҳое, ки қонунан онҳоро дастгирӣ мекунанд) бартараф карда наметавонанд. Хизматрасони иҷтимоиро барои аҳоли метавон «технологияи иҷтимоӣе, ки ба шумо имкон медиҳад ба шахрвандон дар вазъияти душвори зиндаги кумаки зарури расонад, яъне вазъияте, ки зиндагии шахрвандонро халалдор мекунад (маъюбият, худхизматрасони бо сабаби пирӣ, беморӣ, یتимӣ ва ғайра)¹.

1.Аблаева М. Ҳ., Давлатова М. Ҳ. Мафҳум ва хусусиятҳои хизматрасониҳои иҷтимоӣ: мақола: SJIF 2020 - 5.497, 2021 – 5.8. 10 с <https://cyberleninka.ru>

Таърифи ҳадамоти иҷтимоӣ:

Таърифи ҳадамоти иҷтимоӣ ҳамчун як ниҳоди иҷтимоӣ итминони асосии онро тамом намекунад, балки як қисми муҳими хислатҳо ва шаклҳои онро тавсиф мекунад. Нишонаҳои институти иҷтимоӣ - хусусияти доимии такроршавандаи мавҷудият; мавҷудияти меъёру қоидаҳое, ки ҷаъолият ва рафтори одамонро дар он муайян мекунанд; мавҷудияти ташкилотҳое, ки вазифаҳои он тавассути онҳо амалӣ карда мешаванд; мавҷудияти мутахассисони соҳиббихтисос барои иҷрои ин ҷаъолият. Ин аломатҳои институти иҷтимоиро дар ҷаъолияти ҳадамоти иҷтимоӣ дидан мумкин аст¹.

1. Аблаева М. Ҳ., Давлатова М. Ҳ. Мафҳум ва хусусиятҳои хизматрасониҳои иҷтимоӣ: мақола: SJIF 2020 - 5.497, 2021 – 5.8.

Бозори хизматрасонӣ:

Бозори хизматрасонии иҷтимоӣ
ҳамчун объекти танзими ҳуқуқӣ
маҷмӯи муносибатҳои бозорӣ барои
қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти
молумулкӣ ба неъматҳои моддӣ
кӯмаки иҷтимоӣ дар рафъи вазъи
душвори ҳаётӣ дар асоси ройгон ё
дар асоси мутақобилаи намояндагии
моликият мебошад, ки ба мо
имконият медиҳад се ҷузъи ба ҳам
алоқамандро муайян мекунанд¹:

1.Аблаева М. Ҳ., Давлатова М. Ҳ. Мафҳум
ва хусусиятҳои хизматрасониҳои иҷтимоӣ:
мақола: SJIF 2020 - 5.497, 2021 – 5.8. 10 с
<https://cyberleninka.ru>

а) мафҳуми кӯмаки иҷтимоӣ, ки
асоси ҳуқуқии бозори
хизматрасониҳои иҷтимоӣ мебошад,
ки фаъолияти давлати корхонаҳо ва
шахсонӣ воқеиро оид ба пешниҳоди
хизматрасониҳои иҷтимоӣ марбут
ба татбиқи идеяи ҳадди аксар
истифода бурдани захираҳои
дохилии шахс дар вазъияти душвор;

б) объектҳо – хизматрасониҳои иҷтимоӣ, ки мафҳуми умумие ҳисобида мешаванд, ки маҷмӯи неъматҳои иҷтимоӣю тиббӣ, иҷтимоӣ ва маишӣ, иҷтимоӣ-психологӣ, иҷтимоӣю ҳуқуқӣ, суғуртаи иҷтимоӣ ва дигар неъматҳои моддиеро, ки ба талаботи хизматрасонии шахрвандӣ- ҳуқуқӣ ҷавобгӯ мебошанд, ифода мекунад, яъне намудҳои фаъолият ё амалҳои, ки режими шартномавиро тақозо мекунанд, новобаста аз шартҳои пешниҳод ва пардохти он, бо мақсади кӯмаки иҷтимоӣ ба шахс дар рафъи вазъияти душвори зиндагӣ;

в) гирандагони хизматрасонӣ (шахсони дар вазъияти вазнинии зиндагӣ) ва таҳвилкунандагони хизматрасониҳо (соҳибкорон, шахсони ҳуқуқии шаклҳои гуногуни ҳуқуқи, вале пеш аз ҳама, мувофиқи хусусиятҳои ташкилотҳои ғайритижоратӣ, ки хизматрасониҳои иҷтимоиро пешкаш менамоянд ва дар бозор на ба мақсади фоида фаъолият мекунанд; балки иҷрои вазифаҳои уставӣ оид ба ёрии иҷтимоӣ ба истеъмолкунандагони ин хизматрасонӣ¹.

Калимаи «ичтимой» (аз лот. *socialis*) маънои «оммае, ки бо ҳаёт ва муносибатҳои одамон дар ҷамъият алоқаманд аст». Дар давраи шӯравӣ дар системаи таъминоти иҷтимоӣ дар муассисаҳои статсионарии давлатӣ: хонаҳои пиронсолон, хонаҳои кӯдакон, мактаб-интернатҳо барои беморони асаби равонӣ ва ғайраҳо ба роҳ монда мешуданд. Дар мавриди ҳадаф ва мазмуни онҳо гуфтан зарур аст, ки онҳо ба кӯмак расонидан ба он категорияҳои аҳолии нигаронида шуда буданд, ки худашон зиндагӣ карда наметавонистанд, зеро ба худ хизмат карда наметавонистанд ва бисёри онҳо маъюб буданд¹.

1. Аблаева М. Ҳ., Давлатова М. Ҳ. Мафҳум ва хусусиятҳои хизматрасониҳои иҷтимоӣ: мақола: SJIF 2020 - 5.497, 2021 – 5.8. 10 с
<https://cyberleninka.ru>

Дар ибтидои солҳои 90-ум якбора афзудани шумораи одамони ниёзманд ба кӯмак ва дастгирии иҷтимоӣ, пайдоиши гурӯҳҳои нав дар сохтори иҷтимоии ҷомеа: одамони камдаромад, ғайриоддӣ, бесарпаноҳ, қурбониёни хушунати хонаводагӣ ва ғара. Нақши давлатро дар хизмати иҷтимоӣ дар ҳаёти инсон аз нав дида баромада, тамоми системаи таъмини онҳоро тағйир дод. Дар натиҷа давлат маҷбур шуд, ки шабакаи муассисаҳои давлатиро бавучуд оварад, ки барои расонидани кумаки махсуси иҷтимоӣ пешбинӣ шудаанд, ки ин имкон дод, ки системаи мавҷудаи хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли ташаккул ёбад.

• *Мафхумҳои хизматрасони иҷтимоиро вобаста ба намудҳои хизматрасоние, ки олимон пешниҳод кардаанд, метавон ба намудҳои зерин гурӯҳбанди намуд:*

1

• 1. Ҳамчун органҳои идоракунии давлатӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, органҳои мудофия ва тартиботи ҷамъиятӣ, муассисаҳои кредитию сугурта, ташкилотҳои иттифоқҳои касаба.

2

• 2. Ҳамчун амалҳои мушаххасе, ки вазифаҳои қонеъ гардонидани талаботи иҷтимоии аҳоли, таъмини такрористеҳсол ва ҷамъоварии сармояи инсонӣ, таъмини тарзи ҳаёти мутаносиб дар ҳама гуна шароити мавҷудиятро доранд.

3

• 3. Ҳамчун минтақае, ки дар он ин хидматҳо пешниҳод карда мешаванд. Онҳо ниғаҳдории тандурустӣ, маданият, маориф, илм мебошанд, ки худ аз худ самти умумии муҳими худро нишон дода, онҳоро бо хизмати маишӣ дар як саф мегузорад¹.

Рушди соҳаи маъориф:

Ҳамчун омили муҳими рушди инсон маориф барои ноил гардидан ба як қатор мақсадҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, иқтисодӣ, сиёсӣ ва башардӯстона нақши муҳимро ба ҷо меорад. Идоракунии системаи маориф дар сатҳи марказӣ ва маҳаллӣ бо мақсади сабукгардони дастрасии гирифтани маълумоти хушсифат ва ноил гардидан ба баробарии гендерии ҳамаи қишрҳои аҳолии ба ислоҳоти бунёдӣ эҳтиёҷ дорад. Ислоҳот ҳамчунин мутобиқи талаботи бозор баланд бардоштани нерӯи мақомоти идоракунии бахши маориф ва беҳбуди ташкили пешниҳоди хизматрасониҳои соҳаи маорифро пешбинӣ менамояд¹.

2. Исайнов Ҳ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ, - Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.

Мукилотҳои соҳаи маориф:

Мушкилотҳои мавҷудаи соҳаи маориф инчунин ба маҳдуд гардидани нерӯи банақшаگیرӣ ва идоракунии захираҳои мавҷуда, афзалияти тобеияти идоравӣ дар сиёсат, маҳдуд будани омор, бесамарии усулҳои истифодашавандаи арзёбии натиҷаҳои таълим ва дигар заминаҳои методӣ алоқаманд мебошад. Дар натиҷа дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбии кишвар, инчунин дар хориҷа тарбияи мутахассисон вобаста ба ихтисосҳое, ки ба онҳо талабот вучуд надорад, сурат мегирад, ҳол он ки нокифоягии мутахассисон вобаста ба ихтисосҳои алоҳида эҳсос мегардад¹.

1. .Исайнов Ҳ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ,-Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.

Муддати тӯлонист, ки нарасидани шумораи омӯзгорони мактабҳои таҳсилоти умумӣ эҳсос карда мешавад (ҳарчанд беш аз нисфи хатмкунандагони муассисаҳои олии таълимӣ дорои таҳассуси «муаллим» мебошанд). Сатҳи таҳассуси нерӯи кадрӣ мавҷуда, аз ҷумла дар муассисаҳои олии таълимӣ низ ниҳоят паст аст. Ин бо вайрон кардани ҳама гуна принсипҳои чараёни кадрӣ оварда мерасонад¹.

1. Исайнов Ҳ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ,-
Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.

Бояд қайд намуд, ки ҳаҷми хароҷоти давлатӣ барои соҳаи маориф аз 8,9 фоизи ММД дар соли 1991 то 3.5 фоиз дар соли 2005 таназзул ёфт ва мутобиқи арзёбӣ ин хароҷот ҳамагӣ тақрибан 30 фоизи эҳтиёҷоти заруриро қонеъ мегардонад. Вобаста ба ин баҳши маориф беш аз пеш ба пардохтҳои ғайрирасмӣ ва кӯмаки байналмилалӣ вобаста мегардад. Сарфи назар аз маҳдудиятҳои маблағҳои бучетии ҷудошаванда, ҳангоми банақшагирӣ ва маблағгузорӣ афзалиятҳои маълумоти миёнаи умумӣ нокифоя ба инобат гирифта мешавад.

Дар соҳаи маориф то ҳол монеаҳои зиёди маъмурӣ мавҷуд буда, механизмҳои оқилонаи шарикӣ давлатию хусусӣ ва иҷумҳурии Тоҷикистонимӯй вучуд надоранд, ки иштироки баҳши хусусиро дар фаъолияти вобаста ба таҳсилот, бахусус таҳсилоти томактабӣ ва олии касбӣ бозмедорад¹.

1. Исайнов Ҳ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ,-Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.

Мутобиқи афзалиятҳои дарозмӯҳлати баҳши маориф дар сиёсати баҳшӣ оид ба самтҳои зерин фаъолият пешбинӣ гардидааст.

1.Ислоҳоти институтсионалӣ ва иқтисодии соҳаи маориф, ки барои амали намудани ин фаъолият ҳалли чорабинихое зерин дар мадди аввал меистад: ҷиҳати баланд бардоштани нерӯи мақомоти давлатии ҳокимияти иҷроияи ҳамаи сатҳҳо, ки барои таҳия, татбиқ ва танзими фаъолият дар ин баҳш масъуланд, оид ба истифодаи самарабахши захираҳои мавҷуда тадбирҳо андешида мешаванд; муқаррар намудани стандарти кафолатноки таълимии ҳадди ақали аз нигоҳи молиявӣ асоснок ва мутобиқи он такмили қонунгузорӣ пешбинӣ гардидааст¹.

1. Исайнов Ҷ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ,-Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.

Мустақилияти муассисаҳои таълимии ҳамаи сатҳҳо баланд бардошта мешавад; оид ба хизматрасонии таълимӣ аз ҷониби бахшҳои хусусӣ, аз ҷумла тавассути соддагардонии расмиёти давлатӣ (ичозатномадиҳӣ, аттестатсия, аккредитатсия), пеш аз ҳама дар таҳсилоти томактабӣ, миёнаи касбӣ ва олий тадбирҳо андешида мешаванд; бо дарназардошти имкониятҳои молиявии давлат ва рушди демографӣ стандартҳои ҳамаи сатҳҳои маориф таҷдиди назар гардида, мӯҳтавои китобҳои дарсӣ ва воситаҳои таълимӣ нав карда мешаванд¹.

1. Исайнов Ҳ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ,-Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.

2. Баланд бардоштани нерӯи баҳши маориф, ки он дар маҷмӯъ ҷиҳатҳои зеринро метавон ҷудо намуд: ҷиҳати муносибгардони мӯҳтавои нақша ва барномаҳои таълимӣ, методикаи бозомӯзӣ ва такмили ихтисос дар донишкадаҳои такмили ихтисоси муаллимон, инчунин баланд бардоштани таҳассуси кадрҳои омӯзгорӣ чораҳои маҷмӯӣ андешида мешаванд. Барои омодагии касбӣ ва бозомӯзии аҳолии калонсол ва муҳочирони меҳнатӣ вобаста ба минтақаҳо татбиқи барномаи махсус дар назар дошта шудааст; оид ба фароҳам овардани муҳити таълими мусоид ва беҳатар барои саломатии кӯдакон тадбирҳо андешида мешаванд¹.

1. Булатов, А.С. национальная экономика:
Учебное пособие / А.С. Булатов. – М.:
Магистр, ИНФРА-М, 2012. – 304 с.

Ҳамзамон оид ба сохтмон ва барқарорсозии мактабҳо, таҷҳизонии онҳо бо таҷҳизоти таълимию лабораторӣ, инчунин барқарорсозӣ, таъмир ва эҳёи системаи обтаъминкунӣ ва гармидиҳии мактабҳо ва сохтмони ташноб мутобиқи талаботи гендерӣ ва санитарӣ маҷмӯи чорабиниҳо тасдиқ карда мешавад; анҷом додани инвентаризатсия ва татбиқи мониторинги ҳолати инфраструктураи мактаб (бино, иншоот ва системаи коммуналӣ) ва заминаи моддию техникӣ (мебел, асбобу анҷоми варзишӣ, фонди китобхона) барои ҳамаи муассисаҳои таълимӣ пешбинӣ гардидааст; дар назар дошта шудааст, ки мутобиқи мақсад будани таъсиси нуқтаҳои таълими фосилавӣ, бо баромад ба захираҳои иттилоотии таълими методии марказҳои донишгоҳҳо мавриди омӯзиш қарор дода шавад¹;

1. Булатов, А.С. национальная экономика:
Учебное пособие / А.С. Булатов. – М.:
Магистр, ИНФРА-М, 2012. – 304 с.

Таъмини стипендияҳо дар соҳаи маъориф:

Имкониятҳои муқаррар намудани стипендияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба духтарон аз оилаҳои камбизоат, ки дар муассисаҳои олии таълим мегиранд, омӯхта шуда, барои барқарорсозии хобгоҳҳои донишҷӯён маблағҳо дарёфт мегарданд; чиҳати ҳавасмандгардонии додани кредитҳо барои сохтмони биноҳои истиқоматӣ барои омӯзгорони ҷавони мактабҳои деҳот пешниҳод таҳия мегардад: барои фарогирии пешазмактабии омодагисозии кӯдакон, аз ҷумла бо дарназардошти шарикии давлат ва бахши хусусӣ дар рушди системаҳои муассисаҳои таълимии томактабӣ, татбиқи барномаҳо оид ба таҳкими заминаи моддию техникий бахши маориф, ҷалби инвестисияҳои ғайрибюджетӣ ва рушди муассисаҳои таълимии томактабии хусусӣ ва ҷамъиятӣ пешбинӣ мегардад¹.

1. Ҳақимов Ҳ. А. Ташкили идораи иқтисоди миллӣ. Василай таълим. – Душанбе: «Ирфон», 2005. - 416 с.

2. Рушди хизматрасониҳои соҳаи тандурустӣ ва нақши он дар инкишофи иқтисодӣ мамлакат:

Ҳамчунин сатҳи пасти тахассус ва нарасидани кормандони соҳаи тиб, махсусан дар деҳот ба мушоҳида мерасад. Ин ба номукаммалии механизмҳои идоракунии захираҳои инсонӣ, сатҳи пасти музди меҳнати кормандони соҳаи тиб, инчунин сатҳи баланди аз кор рафтани мутахассисон алоқаманд мебошад. Проблемаҳо инчунин аз сабаби бад гардидани таъминоти муассисаҳои тиббӣ бо таҷҳизот ва техникаи муосири тиббӣ, ҳолати мавҷудаи биноҳои иншоот боз ҳам мушкилтар мегардад¹.

1. Исайнов Ҷ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ,-
Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.

Муамоҳои соҳаи тандурустӣ:

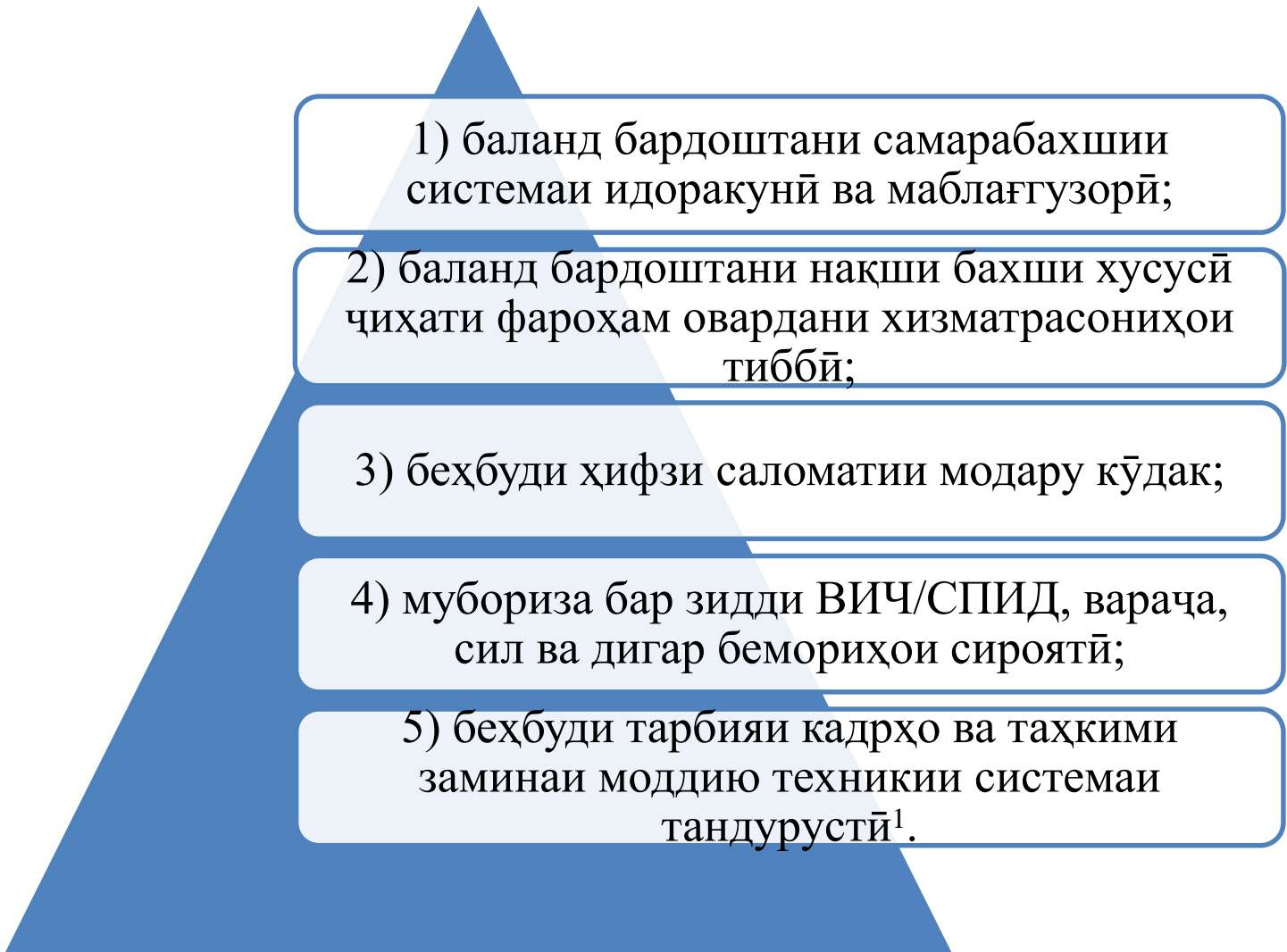
Аз сабаби зиёд будани монеаҳои маъмурӣ шабакаҳои муассисаҳои хусусии тиббӣ суст инкишоф меёбанд, ҳол он ки метавонистанд як қисми талаботро ҷиҳати хизматрасониҳои тиббӣ қонеъ гардонанд. Умуман, проблемҳои асосии системаи тандурустӣ аз инҳо иборатанд: номукамалии системаи идоракунии тандурустӣ, ки дар навбати худ боиси таҳлили нокифояи сиёсат ва банақшагирии хизматрасониҳо, иқтисодиёти тандурустӣ, захираҳои инсонӣ, инчунин идоракунии системаҳои иттилоотонӣ мегардад; суръати на он қадар назарраси ислоҳоти системаи тандурустӣ, маҳдуд сохтани иштироқи бахши хусусӣ ҷиҳати фароҳам овардани хизматрасониҳои тиббӣ¹.

1. Ҳақимов Ҳ. А. Ташкили идораи иқтисоди миллӣ. Василай таълим. – Душанбе: «Ирфон», 2005. - 416 с.

Дар натиҷа муассисаҳои тиббии тандурустӣ ва хадамоти назорати санитарии эпидемиологӣ вобаста ба масъалаҳои кадрӣ ва молиявӣ техникаӣ ниҳоят заиф мебошанд ва ин дар навбати худ дастрасии аҳолии камбизоатро ба кумаки тиббӣ ва воситаҳои асосии доруворӣ маҳдуд месозад; доштани иттилооти нокифоя ва риоя накардани асосҳои пешбурди тарзи ҳаёти солим аз ҷониби аҳоли, аз ҷумла дастгирии саломатии репродуктивӣ, ҳифзи модару кӯдак, пешгирии паҳншавии бемориҳои сироятӣ¹.

1. Ҳақимов Ҳ. А. Ташкили идораи иқтисоди миллӣ. Василай таълим. – Душанбе: «Ирфон», 2005. - 416 с.

Ҳамаи проблемаҳои дар боло зикргардида пеш аз ҳама боиси ғавти модару кӯдак, авчи бемориҳои сироятӣ (бемориҳои сил, вараҷа, гелментоз ва ғайра) мегардад, ки бо ибораи дигар метавон «бемориҳои камбизоатӣ» номид. Бо дарназардошти проблемаҳои зикргардида ва мақсадҳои СМР/СПКСК вазифаҳои асосии бахш аз инҳо иборатанд:

1) баланд бардоштани самарабахшии системаи идоракуни ва маблағгузори;

2) баланд бардоштани нақши бахши хусусӣ чихати фароҳам овардани хизматрасониҳои тиббӣ;

3) беҳбуди ҳифзи саломатии модару кӯдак;

4) мубориза бар зидди ВИЧ/СПИД, вараҷа, сил ва дигар бемориҳои сироятӣ;

5) беҳбуди тарбияи кадрҳо ва таҳкими заминаи моддию техникаи системаи тандурусти¹.

Чорабиниҳои зикргардида дар навбати аввал ба баланд бардоштани самарбахшӣ ва шаффофияти истифодаи захираҳои давлатӣ, робитаи зичи маблағгузорӣ ба натиҷаҳои ниҳии фаъолияти муассисаҳои тандурустӣ, тақсими воситаҳои молиявӣ бо дарназардошти аҳолии дар муассисаҳои табобатию профилактикӣ сабтшуда ва мушаххасоти минтақавӣ/маҳаллӣ, инчунин ба муассисаҳои тандурустӣ фароҳам овардани имконият чиҳати аз нав тақсим намудани захираҳои сарфагардида барои беҳбуди фаъолият ва асосноксозӣ нигаронида шудааст. Баланд бардоштани сифати хизматрасонии тиббӣ тавассути ҷорӣ намудани системаи нави пардохти музди меҳнат гузаронида мешавад, ки дар навбати худ минбаъд аз муассисаҳои тандурустӣ аз кор рафтани кормандонро пешгирӣ мекунад. Барои ҳалли вазифаи якум ҷорӣ намудани Барномаи заминавии расонидани кумаки тиббию санитарӣ пешбинӣ мегардад¹.

1. Одинаев Х.А. Эколого-экономическое регулирование природо-пользования в сельском хозяйстве. – М.: МАКСПресс, 2004. -240 с.

3. Чарёёни дастрасӣ ба таъминоти об, санитария ва дигар хизматрасониҳои хочагии манзилию коммуналӣ.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон асосан обҳои рӯизаминӣ ва зеризаминӣ истифода мегардад, ки нисфи он ниҳоят дурушт буда, минерали зиёд дорад. Дар маҷмӯ 87 фоизи аҳолии шаҳрҳо ва 20 фоизи аҳолии деҳоти Ҷумҳурии Тоҷикистон обро аз системаҳои мутамаркази обтаъминкунӣ истифода мекунанд, ки ҷавобгӯи стандартҳои оби нӯшокӣ намебошад. Ин проблемаҳо ба вазъи душвори таъминоти об, санитария ва ХМК алоқаманд аст, ки ҳам дар шаҳрҳо ва ҳам дар деҳот эҳсос мегардад¹.

1. Исайнов Х.Р. Мелиорация – приоритетное направление устойчивого развития сельских территорий // Многофункциональность сельского хозяйства и устойчивое развитие сельских территорий. Никоновские чтения-2007. – М.: ВИАПИ им. А.А. Никонова, «Энциклопедия российских деревень», 2007. – С. 281-284.

Иншооти канализатсионии ҷумҳурӣ тақрибан ба 55 фоизи аҳолии шаҳр ва 15 фоизи аҳолии деҳот дастрас мебошад. Дар аксар нуқтаҳои аҳолинишин ҷамъоварӣ ва нобуд кардани партовҳои дурушти маишӣ анҷом дода намешавад. Дар раванди хусусигардонию корхонаҳои кишоварзӣ як қисми иншооти обтаъминкунӣ, санитария ва ХМК бесоҳиб монданд. Парокандагии идоравӣ боиси он гардид, ки дар бахш байни сохторҳои мухталиф оид ба таҳия ва татбиқи сиёсат ҳамоҳангсозӣ анҷом дода намешавад¹.

1.Одинаев Х.А. Эколого-экономическое регулирование природо-пользования в сельском хозяйстве. – М.: МАКСПресс, 2004. -240 с.

Яке аз вазифаҳои афзалиятноки бахш «Обтаъминкунӣ, санитария ва ХМК» аз таҳкими бизнеси хусусӣ ва ҷалби инвеститсияҳо иборат аст. Мутобиқи вазифаҳои гузошташуда гузаронидани таҳлили ҷолибии инвеститсионӣ барои арзёбии дурнамои хусусигардонӣ ё азнавташкилдиҳии объектҳои бахш, таҳияи пешниҳодҳо оид ба дастгирии давлатии фаъолият дар ин соҳа дар назар дошта шудааст. Барои ҳалли масъалаи мазкур тадбирҳои зайл пешбинӣ мегардад: таҳия (тасҳеҳ) ва татбиқи нақшаҳои генералии рушди ҳудуд; рушди барқарорсозии инфраструктураи инженерӣ; пешниҳоди лоиҳаҳои сохтмони манзилҳои истиқоматӣ; баланд бардоштани дастрасии хизматрасониҳои манзилию коммуналӣ барои аҳолии камбизоатӣ ва аз нигоҳи иҷумҳурии Тоҷикистонимой осебпазир¹.

1. Исайнов Х.Р. Мелиорация – приоритетное направление устойчивого развития сельских территорий // Многофункциональность сельского хозяйства и устойчивое развитие сельских территорий. Никоновские чтения-2007. –М.: ВИАПИ им. А.А. Никонова, «Энциклопедия российских деревень», 2007. –С. 281-284.

Адабиёти истифодашуда:

- 1.Аблаева М. Ҳ., Давлатова М. Ҳ. Мафҳум ва хусусиятҳои хизматрасониҳои иҷтимоӣ: мақола: SJIF 2020 - 5.497, 2021 – 5.8. 10 с <https://cyberleninka.ru>
- 2.Булатов, А.С. национальная экономика: Учебное пособие / А.С. Булатов. – М.: Магистр, ИНФРА-М, 2012. – 304 с.
- 3.Николаева Т.П. Основы информационной экономики: уч. пос. – СПб.: ООО «ЛЕКС СТАР», 2001. – 128 с.
- 4.Одинаев Х.А. Эколого-экономическое регулирование природо-пользования в сельском хозяйстве. – М.: МАКСПресс, 2004. -240 с.
- 5.Ҳақимов Ҳ. А. Ташкили идораи иқтисоди миллӣ. Василай таълим. – Душанбе: «Ирфон», 2005. - 416 с.
- 6.Чонмамадов Ш.Б., Раҳмонов Ҷ.Р., Мамадалиев Ф.С. Танзими давлатии иқтисодиёт. – Душанбе: Ирфон, 2010. -166 с.
- 7.Исайнов Ҳ.Р. Иқтисоди миллӣ: китоби дарсӣ,-Душанбе Ирфон, 2018с, 548с.
- 8.Исайнов Х.Р. Мелиорация – приоритетное направление устойчивого развития сельских территорий //Многофункциональность сельского хозяйства и устойчивое развитие сельских территорий. Никоновские чтения-2007. –М.: ВИАПИ им. А.А. Никонова, «Энциклопедия российских деревень», 2007. –С. 281-284.

ТАШАККУР БА ДИҚҚАТАТОН!